

14.9.2023

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle satunnaisen linja-autoliikenteen kuljettajien ajo- ja lepoaikoja koskevista erityissäännöistä - U 19/2023 vp

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet (työsuojeluviranomainen) kiittävät mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa. Lausunto on laadittu yhteistyössä kaikkien työsuojelun vastuualueiden kesken. Työsuojeluviranomainen ei pääosin kannata esitettyjä poikkeuksia.

Nykyiset säädökset soveltuvat mielestämme myös satunnaiseen henkilöliikenteeseen, kun työssä huolehditaan riittävästä suunnittelusta ja aikataulutuksesta. Suunnittelemattomienkin tilanteiden varalta nykyiset säädökset pitävät sisällään mahdollisuuden erilaisiin joustoihin (mm. tauon jakaminen, vuorokausilevon lyhentäminen, viikkolevon lyhentäminen). On tärkeää, että reitin suunnittelussa ja aikataulutuksessa käydään ennalta aktiivista vuoropuhelua kuljettajan kanssa.

Työsuojeluviranomainen ei yhdy perusteluun muutosten vaikutuksesta parantavasti liikenneturvallisuuteen eikä kuljettajien työoloihin. Asian vaikutusta elinkeinotoiminnan sujuvuuteen työsuojeluviranomainen ei pysty ottamaan kantaa. Alla nostetaan esiin asiakohtaisia perusteluja.

7 artikla uusi 4 kohta

Työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan 15 minuutin tauko ei ole kuljettajalle riittävän pitkä virkistytymiseen. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota siihen, että kuljettaja pystyy aloittamaan taukonsa (asettamaan ajopiirturin aikaryhmävalitsimen tauko asentoon) matkustajia myöhemmin, koska esim. matkustajien avustaminen ja ajoneuvosta huolehtiminen ei ole kuljettajalle taukoa vaan muuta työtä. Kuljettajalle voisi syntyä haastavia tilanteita ja todelliset taukoajat voisivat jäädä todella lyhyiksi, jos tauot aikataulutettaisiin matkasuunnittelussa lyhyiksi pätkiksi. Valvontahavaintojen mukaan kuljettajat eivät käytä aikaryhmävalitsinta aina edellä kuvatulla tavalla, jolloin levon tosiasiallinen pituus jää havaitsematta.

8 artikla uusi 2 a kohta

Vuorokausilevon lykkääminen pidentämällä työhönsidonnaisuusaikaa heikentäisi työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan liikenneturvallisuutta ja kuljettajien työoloja. Pitkä työhönsidonnaisuusaika kuormittaa ja se vaikuttaisi heikentävästi kuljettajan vireystilaan varsinkin työpäivän päätteeksi tapahtuvissa ajosuoritteissa. Lisäksi kuljettaja voisi joutua kohtuuttomaan tilanteeseen arvioidessaan omaa ajokykyään, kun matkustajat toisivat painetta ajon jatkamiseen määränpäähän pääsemiseksi. Kirjaamisvelvoite poikkeamisen syystä on hyvä tienvarsivalvontaa ajatellen, mutta nämä kuljettajien tekemät merkinnät eivät pääsääntöisesti ole käytettävissä yritysvalvonnassa.

artiklan 6 a muutos

14.9.2023

Artiklan 6 a muutokseen työsuojeluviranomainen suhtautuu ymmärtävästi, mutta ei yhdy perusteluihin. Muutos ei kokonaisvaikutukseltaan paranna kuljettajien työoloja, mutta tasapuolistanee kilpailua. Toisaalta nykyinen sääntely ei ole osoittanut ulkomaanajossa erityisiä haasteita.

Vaikutus valvontaan

Kaikki poikkeukset tuovat aina haasteita valvontaan. Valvontaohjelmistot eivät tunnista poikkeuksia, mikä lisää manuaalisen työn määrää, kun selvitetään, onko kuljettaja noudattanut ajo- ja lepoaikasäädöksiä. Erityissääntely tuo myös haasteita erityisesti yritysvalvontaan, kun tehdään jälkikäteen arviota, onko kuljettajalla ollut oikeus poikkeuksen alaiseen ajoon tarkastettavalla ajanjaksolla tai kun pyritään tunnistamaan poikkeuksen alainen ajo mahdollisesti muusta saman kuljettajan suorittamasta ajosta (ns. seka-ajo).

Näköpiirissä ei myöskään ole sen kaltaista tekniikan kehittymistä, joka toisi valvontaviranomaiselle helpotusta erityissääntelyn piirissä olevien kuljetusten valvontaan. Esim. toisen sukupolven älykkäät ajopiirturit (1Cv2) mahdollistavat kyllä paremman etävalvonnan (piirtureista saadaan jatkossa tiedot ylittyneiden ajoaikojen osalta) ja kabotaasivalvonnan (ajoneuvon paikkatieto tallentuu jatkossa automaattisesti lastaus- ja purkukirjauksien sekä rajanylityksien yhteydessä), mutta ne eivät tuo helpotusta poikkeusten valvontaan.

Lisätietoja

Lakimies Aki Eriksson, puh. 0295 018 175

Johtaja
ESAVI

Eerik Tarnaala

Lakimies
LSAVI

Aki Eriksson

Jakelu

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, TyV@eduskunta.fi